

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ös szám,

hová a lap szellemi részét illet minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁUER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.

Félévre ———— 12 .

Negyedévre ———— 6 .

Egy hóra ———— 2 .

— Egyes szám ára 3 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetés a hirdetőirodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1911.

XL. évfolyam 77. szám.

Kedd, április 4.

A nyugdíj.

— április 4.

Az ország hivatalnokait évek óta foglalkoztatja a régi nyugdíjtörvény reformja s évről-évre fokozottabb akció folyik, hogy a törvény sérelmes intézkedései megváltoztassanak.

Az állami tisztviselők országos Egyesülete és az Országos Birói Egyesület terjedelmes memorandumot adott át e hó elején a kormányelnöknek. Minden szava, minden kijelentése sokatmondó annak a memorandumnak, melyben csoportosítva van az állambivatalnokok ezirányú minden revízió kívánsága. A terjedelmes emlékiratot nem közölhetjük teljes egészében, de főbb eszméit, pontozatait érdekesnek tartjuk közreadni, tudva, hogy e kérdés nemcsak a szorosán érdekelt állambivatalnokok, hanem az érdektelen intelligens társadalomban is figyelmet ébreszt közérdekű voltánál fogva.

Bevezető irányító eszme, hogy „az alkotandó új nyugdíjtörvény hatálya a magyar állam összes alkalmazottaira terjedjen ki, beleértve a szolgazemélyzet minden egyes tagját és ki nem hagyva azokat sem, akik bármelyik szolgálati ágban, bármily elnevezéssel, napidíj vagy napibér ellenében szolgálnak.”

Már most ami a konkrét javaslatokat illeti, azok között leglényegesebb a szolgálati időnek 40 évről 35 évre való leszállítása és ezzel kapcsolatosan a nyugdíj összegének megállapításánál a betöltött félév egésznek számítandó.

A nyugdíjazás történessék fegyelmi büntetés gyanánt is, viszont a hivatalvesztés kimondása esetén az elítélt csak fele nyugdíját veszítse el, ellenben a végellátásra jogosult hozzátartozóinak végellátási igényeit semmiképpen se érintse ez a büntetés, kivéve, ha jogerős büntető vagy fegyelmi ítélet az illető családtag bünrészségét állapítja meg.

Régi, jogos követelményt szögeznek le az állambivatalnokok az által is, hogy a lakbért kéri beszámítani a nyugdíjba.

Az özvegyi nyugdíjra nézve annak a kívánságnak adnak kifejezést, hogy az özvegy nyugdíj címén a férj által élvezett, illetve igényt szerzett nyugdíjnak kétharmada állapítassék meg, amely azonban a férj utolsó évi fizetésének egyharmadánál kevesebb semmiesetre se lehessen.

Érdekes újítást kíván a memorandum a neveltetési járuléknál terén. Eddig csak 3 gyermek után járt a járulékos és legfeljebb 6 gyermek után. Vagyis hét és nyolc gyermek is annyit kap, mint hat. Ez igazságtalan rendelkezés oly módon lenne korrigálandó, hogy a gyermek neveltetési járuléka az özvegyi nyugdíj egy ötödét tenné, de évi 60 koránál kisebb ne lehessen. Törvényesített gyermek a törvényessel egyenlőnek legyen tekintendő. Özvegyi ellátás hiányában, valamint szülőtlennél árváknál e járulékos kétszerese legyen esedékes.

A legprimitívabb humanizmus íratta be a memorandumba azt a javaslatot is,

hogy minden még nem nyugdíjképes állami alkalmazott családja is három hónapon át benn maradjon a férj, az apa összes fizetésének, illetve nyugdíjának élvezetében.

Tudjuk, hogy manap a temetési járulékos tekintetében is sok a kívánni való. Ezért javasolja a memorandum, hogy az járjon nyugdíjképes vagy nyugdíjas állami alkalmazott, nemkülönben annak nyugdíjra jogosult özvegye és neveltetési járulékosra jogosult gyermeke után is. Továbbá a nőtlen, hajadon vagy özvegy állami alkalmazott hozzátartozói, ezek hiányában hivatali főnöke kapjanak temetkezési járulékosot. Ha pedig valaki hivatalos utban, szolgálat közben hal el, kincstári költségen szállíttassék temetési helyére.

Ezek a memorandum főbb pontjai s bizonyos, hogy ha e javaslat egyik-másik pontja nagy teherrel is járna az államra, abban nincs egyetlen egy se, melynek megvalósítását ne javallaná igen-igen sok érv. Hogy lesz-e azután mindből, vagy csak egy részéből is valami, azt természetesen bajos megmondani. Pláne ha elgondoljuk, hogy ennek a szegény országnak mennyi reformra van szüksége, melyek mindannyian sürgősebbek a kétségtelenül igen fontos nyugdíj-reviziónál.

Az a bizonyos tuberkulózis.

— április 4.

A tuberkulózis manap már nemcsak közegészségügyi kérdés, hanem nemzeti veszedelem. Sem nem kisebb, sem nem nagyobb, mint az egykerendszer. De az előbbivel való foglalkozás — úgy látszik — előkelőbb. Mert az egyesületek és szanatóriumok létrehozására indította a társadalmat; míg emez csak egy-két előrelátó hazafiából szorít ki jajszót. Ha rossz máju ember volnék, ezt a dolgot akként magyaráznám, hogy alighanem többben vagyunk abban nem érdekeltek, mint ebben nem ludasok.

A tuberkulózis ellen való küzdelem ma divat. Valamivel tartósabb a malomkő nagyságu kalapoknál, nem is olyan új, mint a szoknyanadrág. De mégis csak divat. Sokan volnánk azon a véleményen, hogy minden mozgalom, amely e cimert alatt indul meg, magában hordja a sikertelenség magvát, mert nem épül a megfelelő momentumokra.

Ugyanis a mozgalom szervei az egyesületek, melyeknek alapja egyedül a lelkesedés, könyörületesség, szánalom, felebaráti szeretet és más-más dicseretes érzelmek. És éppen ez az egyik fő hiba. Divatvirágok ezek, de hamar hervadók. És porul jár mindenki, aki a XX. században a pusztá érzelmekre épít. Ez anyagias században gyanus szemmel nézünk mindenkit, aki az ideálok önzetlen kultuszával dicsekszik; mert a mindennapi tapasztalat elég szomorúan bizonyítja, hogy ebben a kultuszban vajmi kevesen mennek tönkre, de annál többet tömik meg zsebeiket, vagy legalább is rendjelekkel gomblyukaikat. Ne faragjunk tehát a tuberkulózis ellen való küzdelemből *érzelmi kérdést*, amelyet ideális lelkületű hölgyeink gyengéd kezecskéi oldjanak meg. Hiszen a védekezés védelme a legdrágább *anyag*nak: a honpolgárságnak! Ime, a nemzeti vagyon és érdekek védelmére katonaságot tartunk és nem érjük be érzelmekkel, a márciusi ifjuság eszméket termelő lelkesedésével, hanem minden zsebünket kiürítjük a zsinóros nép kedvéért. Ellenben mikor az egészség védelméről van szó, akkor egyleteket szervezünk, melynek tagjaitól elvárjuk, hogy *önzetlen* apostolai legyenek olyan ügynek, aminek közvetlen hasznát talán soha sem látják.

Az ilyenmü egyesület gombamódra terem. Legutóbb például vármegyénk alispánja szólítja föl a községet, hogy nevozzanak meg olyan egyéneket, akik mint egy ilyen egyesület tagjai, intenzív működésre hajandók. Így a többi között a tüdőbetegeket hetenkint meglátogatják, nekik tanácsot adnak, a tisztaságra buzdítják stb. Eszembe jut a Tulipánszövetség, a Kurucliga, a Sorompó stb. tüne nényes szép mozgalom. Ragyogó szép egyenári virágok ezek, melyek eltűntek, eredményt nem, csak egy tanulságot hagyván maguk után: *homokra épít az, aki a lelkesedés állandóságában bizakodik.*

Ily fontos, nagy terjedelmü és különlegesen reális kérdést ezek szerint ne bízzanak önkéntesekre, hanem becsületesen fizetett munkásokra. Akkor aztán nem az ingatag lelkesedés vagy felebaráti szeretet vezet minket szeszélyes utain, hanem a *kötelesség.*

Van ennek a mozgalomnak még egy bibije: *a szakértelem hiánya.* Ez az egyébként nemes és tiszteletreméltó mozgalom hü tükörre annak a neveltes felfogásnak, amely a mi társadalmunkban, sőt az állami szervezetben is általános ismert és elfogadott: az orvosi tudományhoz minden vénasszony ért s különösen minden jogász. Csak éppen az orvos nem. Pedig a tüdővész oly változatos betegség, a töle való óvakodás oly komplikált földat, gyógykezelése oly szakudást kíván, hogy a résztvevő nagyságos aszszonyok leereszkedő látogatásai aligha járnak valami eredménnyel. És megvagyok győződve, hogy éppen akkor, mikor legnagyobb szükség volna a vigasztalásra, akkor nem jelentkezik a vigasztaló angyal. Mert bizony a halálhörgésnél még a főzőknál kattogása is előkelőbb zene és a bakteriumok a selyemszoknyába is belekapaszkodhatnak.

Ne tegyük meg a bakát filozófusnak, a rókát libapasztornak, a harangzótot papnak, a bukott gentrit selyemfelügyelőnek és a jogászt tanfelügyelőnek. Hanem állítsunk az állami élet minden örálomására szakembert.

A tüdővész ügye nem valami speciális ügy, hanem éppen olyan tétele a közegészségügynek, mint a trachoma, a difteria, a kolera vagy a többi. Nincs is tehát arra semmi szükség, hogy éppen ezt emeljék ki a többiek közül és tényleg divatickévé csak azért, mert jelenleg a betegség pusztít legjobban sorainkban.

És ugyanezen közegek, melyek a közegészségügy egyéb ágaiban szolgálják a népet, hivatottak arra is, hogy a nemzeti veszedelemmel szemben állást foglaljanak. Ezek pedig a *közégségi és körorvosok.* Ha szántani akarunk, ne dobajuk a levegőbe bokrátság süvegünket, hanem fogjuk meg az ekeszarvát. Ne gyülesezzünk, ne parádezzunk, ne szónokoljunk, nem közjogi kérdéssről van szó. *Egyszerűen intézkedjünk!*

Intézkedtek eddig is. Vannak rendeleteink, csakhogy borzasztóan tökéletlenek. Mindenről van abban szó, csak éppen a legfontosabból nincs: a nép kioktatásáról. 1898-ban osztogattak felvilágosító füzetkeket. Elolvasta-e valaki, nem tudom. De azt tudom, hogy minden betűnél szebben beszél az élő szó. Rendeljék el a megfelelő körök, hogy a közégségi és körorvosok bizonyos időközönként népszerű előadásokat tartanak az egészségügy fontosabb kérdéseiről; miattam, hogy a tüdővész betegetek külön oktatásokkal lássák el stb. És mindezt pontosan részletezve pragmatice rendeljék el, szigoruan őrizték ellen és még szigorubbán fizessék meg.

A pap sem prédikál ingyen. Az állam minden alkalmazottja megkapja munkája díját és pedig rendszeren képzettsége szerint. Csak éppen a közégségi orvosok azok, akik hősi elszántsággal temetkeznek el a falusi élet végtelen unalmába, futnak el 3 kilométernyire 50 fillérért, szenvedik el a tudatlan és durva nép bogarait 800 forintért, amelyekhez még 800-at kereshet, ha beáll igavonónak. Ennyit ér az a tudósi kalap, meg az a diploma, amelyről senki el nem tagadhatja, hogy nála előkelőbb kutyabőr semmiféle egyetlen ki nem adhat. És drágábbat sem.

Hires müncheni „Salvator-sör” kedden triss csapolás. Ezenkívül a Kőbányai sör s állandóan csapon van. MARCOIN JENŐ, kaszinó-vendéglő.

Az állam intézkedik és fizessen. És egészen bizonyos, hogy az az orvos, aki a betegséget szakértő szemmel nézi, aki a néppel sokkal közvetlenebbül érintkezik, mint bárki más, aki utját vágja a trachomának, difteriának, kolerának és egyéb ragálynak, az meg tud majd küzdeni okkalmóddal a tuberkulózissal is. Mindenesre sokkal sikeresebben, mint az ujjában divatba jött egyleti parádé.

Egyenesen akartam szólani, de céloom nem volt az egyleti élet ócsárlása. Csak nem látszik egészséges dolognak, ha valamely egyesület oly célokért akar küzdeni, melyeket se a dolog természeténél, sem tagjai képességénél fogva el nem érhet. Küzdjön mindenki olyan célért, amelyet elérhet és főleg harcoljon oly ügykörben, amelyben járatos. Szóval törődjék mindenki a maga dolgával. Lám, itt van az a szerencsétlen egykerendseer. Az egyke ellen való küzdelemben egyedül a hölgyek ligája győzedelmeskedhetik! Vajon miért hagyják e kérdést éppen ők oly árván?

(Torontálalmás)

Dr. Kapuy Miksa.
közs. orvos.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 10. A közigazg. bizottság ülése.
Április 23. A nő-egylet közgyűlése.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig. Könyvtára vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 8 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5 órától 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőn gőzfürdő. A kádifürdő reggeltől este 7 óráig nyitva van.

IDŐJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárasi jelentése.

Április 4.

Barométer emelkedő, délután 1.38 órakor: 740.8 mm. Hőmérséklet: maximum 10.8. C°, min. 4.2 C°. Csapadék: 0.1. Felhőzet: Nb 10. Szélirány: és erősség: N. 5.

Jóslat a következő 24 órára: Sok helyütt csapadék. Zivatarok. Széles. Hűvösebb.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; C°-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnapi este 8 óra 38 percgig; csapadék reggel, 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percgig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci-St = felhőfátyol, Ci-Cu = báránfelhő, Cu-St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

A nagybecskereki árvaház.

— Jelentés a múlt évről. —

Nagybecskerek, április 4.

A nagybecskereki árvaház-egylet vasárnapi választmányi ülésén, mint tegnap már említettük, a vezetőség bő jelentésben számolt be az árvaház lefolyt évi működéséről és helyzetéről.

A jelentés azzal kezdődik, hogy örömet fejezi ki ama körülmény fölött, hogy árvaházunk a gondozottak számának növekedésével a megélhetési viszonyok nehezedeése mellett is a hozzájárult kívánságoknak eleget tett. Az árvaházban 1910. végével 26 gyermek van. 21 fiú és 5 leány. A menhelyről van ideutalva 19 fiú és 2 leány, az árvaház pedig 2 fiút és 3 leányt vett föl. A gyermekek megoszlása a következő: I. vallásra nézve: róm. kath. 19, ág. ev. 2, gör. kel. szerb 2, gör. kel. román 3. — II. anyanyelvre nézve: magyar 9, német 10, román 3, szerb 2, tót 2. — III. illetőségre nézve: nagybecskereki 17, nagy-kikindai 2, bánlaki 3, beodrai 1, antalfalvai 2, alibunári 1. — IV. Életkorra nézve: 12 éves 2, 11 éves 9, 10 éves 5, 9 éves 3, 8 éves 4, 7 éves 2, 6 éves 1. Az egészségi állapot, egy-két muló betegségén kívül, igen jó volt. A gyermekek legnagyobb részben az elemi iskolába járnak, csak egy-egy jár a gimnáziumba és polgári iskolába.

A gyermekeknek hazafias erkölcsi nevelése és szívnemesítésére szolgáló ünnepélyeket rendezett Alfréda nővér a jószívű és árvaházunk iránt szeretettel levő közönség részére. Ilyen volt a József napi és a karácsonyfa ünnepély. Ez ünnepélyek fényesen sikerültek.

Itt járt a szent keresztől nevezett nővérek tartományi főnöknője Sr. M. Bernardette Paulin aki meglepetéssel tapasztalta, hogy mily tiszteletben részesülnek a nővérek és milyen szép árvaházunk. Melátogatva árvaházunkat Grézo János kir. tanfelügyelő. Nagy ünnepe volt az árvaháznak 1910. szept. 25-én. Ekkor járt városunkban dr. Csernoch János csanádegyházmegyei püspök ur óméltósága. És ugyanekkor fényes kíséretével árvaházunkba is ellátogatott. Örömmel és meglepődéssel tapasztalt mindent és anyagi támogatásban való részeseését is kilátásba helyezte.

A temesvári gyermekmenhelyről Mezey Ilona dr.-nő volt egészségügyi szemlén árva-

házunkban és dicsérrel emlékezett meg az árvaházunkban tapasztalt rendes, csinos és egészségügyi helyes beosztásról. Hasonlóan nyilatkozott Lohr Gyula gyermekmenhelyi gondnok is, ki külön még megjegyezte, hogy ilyen szépen berendezve nincsen több árvaház.

A gyermekmenhely igazgatósága 1910. évi november 18-án kelt átiratában ezeket írta:

„Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy árvaházunknak legutóbbi meglátogatása alkalmával látottak és tapasztaltak felett a legteljesebb elismerésemet fejezzem ki. Az a szeretetteljes bánásmód, az a higiénikus elhelyezés és az a kitünő elátás, amelyről ott meggyőződünk, méltán büszkévé teheti a tekintetes elnökséget és jogot adnak ahhoz, hogy árvaházukat mintaszerű intézménynek tekintsek. Ott szerzett benyomásainkról egyenként felettes hatóságunknak a nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak is beszámoltam.”

Az egyesület tagjai személyesen ismételtlen meggyőződtek és ezért örömmel emlékeznek meg a jelentés teljes meglepődéssel Alfréda nővérnek nevelői gondosságáról és odaadó munkásságáról. Hasonlóan segítségére van a szakácsnő nővér és a jelölt.

Az árvaház vagyoni helyzete a következő: betétjei a helybeli takarékpénztárnak (7 drb) 68521.59 kor., a róm. kath. hitközségnek levő követeles 14.400 kor., a részvények értéke 3500 kor., a 155. sz. ház értéke 28.000 kor., árvaházi berendezés 5644 kor., pénztári egyenleg 1910. évi december 31 én 684.28 kor., összesen 120 749.87 kor. Az 1909. év végéig volt 116.823 60 kor. A javulás 3926 25 kor. A kedvező pénzügyi helyzet a nagy drágaság mellett annak tulajdonítható, hogy a hatóságok, egyesületek, pénzintézetek és egyesek nagyobb segélyben részesültek bennünket. És annak, hogy a személyi kiadás egyedül a 2 nővér fizetése. Minden munkát díjtalanul végeznek, hogy mentül több gyermeket gondozhassunk. Az egyesület tőkéje szaporodott a Honvéd-utca 334. sz. háznak eladásából is. Az ezért kapott összegből, 7000 koronából, 500 koronát a róm. kath. hitközség tulajdonát képező 30 □-öl területért a hitközségnek kifizettünk.

A vármegyénél kezelt Hertelendy-alapnak ez évben 2 évi kamatát kaptuk meg 512 kor. 74 fill. Nagybecskerek városnál kezelt Karácsony-alapnak 382 kor. 26 fill. kamatát. Nagybecskerek város 10 □-öl fa segítséget és a villamvilágításnál 50% engedményt ad árvaházunknak. Hálas köszönettel emlékezünk meg a jelentés a vármegye törvényhatóságáról és dr. Perisics Zoltán polgármesterről árvaházunknak jóindulatú támogatásáért. Szintazonképpen köszönettel szól dr. Weiterschan József városi főorvosról, ki az egészségügyi felügyeletet díjtalanul végzi, a gyermekbarát-egyletről, mely az el. isk. tanulókat tankönyvekkel látta el, a helybeli gőzfürdő tulajdonosáról, illetve bérőjéről Hirtenstein Márkó, kinek engedélye folytán a gyermekek havonta ingyen fürödtek és Weiterschan Péter borbélyról, ki a gyermekeket egész éven át ingyen nyírta. A számtalan jóindulatú támogatóknak együttesen és egyenként, halás köszönetet mond az egyesület.

A tagok létszáma a következő: Örökös tag 1, (Torontálvármegye.) alapító tag 17, rendes tag 40, pártoló tag 86.

— Az új csanádi püspök beiktatása. Temesvárról az új csanádi püspök felszentelésére és installációjára vonatkozólag egyházi körökből jelentik: Ha a pápai bréve Rómából idejkorán megérkezik, Glattfelder Gyula dr. püspök felszentelése a húsvét utáni első vasárnapon, tehát április 23-án lesz a budapesti egyetemi templomban. A felszentelést valószínűleg Csernoch János dr. kalocsei érsek, Prochászka Ottokár és Kohl Medárd püspökök fogják végkézni. Az ünnepélyes bevonulás Temesvárra szombaton, április 29-én, az installáció vasárnapon, április 30-án lesz. Ha azonban az előfeltétel, a pápai bréve megérkezése, késni fog, úgy a fenti keletek természetesen eltolódnak.

— Kinevezések a nagybecskereki posta-és táviróhivatalnál. A kereskedelmi miniszter H. J. S. Mihály és Loch Venczel nagybecskereki posta-és táviró segédtiszt-jelölteket segédtisztekké, Jelkics Dalma és Szabó Kornélia kiadókat kezelőnékké, Virczinger József II. oszt. szerelőt pedig I. oszt. szerelővé kinevezte.

— Házasság. Dr. Kánitz Dezső törökbecsei ügyvéd, tartalékos honvédszár hadnagy házasságot kötött Schiffer Relia kisasszonnyal.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

108-42.18

— Székely Bertalan képe a róm. kath. templomban. A nagy magyar festőművésznek, Székely Bertalannak nagybecskereki Mária képe, amely a legutóbbi budapesti Székely kiállításon „A nagybecskereki madonna” címmel volt kiállítva s állandóan sok szemlélője volt, most ismét visszaérkezett Nagybecskerekre. A kép megtisztítva és restaurálva most még nagyobb hatást kelt s egyik legszebb disze a plébánia templomnak. A kép a Mária oltár fölött van, de most a bőjti lepel takarja s Húsvét ünnepétől kezdve gyönyörködhetni ismét benne.

— Nagybecskerek város egészsége. Dr. Weiterschan József városi ügyvezető orvos most készítette el Nagybecskerek városának március hónapról szóló egészségügyi jelentését. A jelentés szerint az elmúlt hónapban 72 születéssel szemben összesen 76 haláleset fordult elő, beleszámítva a kórházban meghalt 15 idegent is. A hét évén feletieké 55. Az egyes halálokok a következők: Kanyaróban meghalt 1, difteritiszban 3, gyermekhasmenésben 1, tüdővészben 21, influenza 1, veleszületett gyengeségben 9, szervszívhibában 8, tüdőgyulladásban 6, rákbetegségben 4, egyéb természetes halálokok következtében 21. Külsőorszak okozta haláleset az elmúlt hónapban 1 volt. Ami a város általános egészségügyi viszonyait illeti, a március havi valamivel kedvezőtlenebb volt a február havihoz képest, amennyiben a heveny ragályos betegségek közül különösen a kanyaró, nemkülönben a hurutos bántalmak nagyobb mértékben léptek fel s a születések és halálozások közötti arány is kedvezőtlenebbre fordult. Tüdővészben 21 ember halt meg. Trachomára 59 embert vizsgáltak meg s köztük ötöt tényleg trachomásnak találtak. Rendőrorvosilag 6 embert vizsgáltak meg s közülük kettőt, mint ragályos betegségben szenvedőt a közközházba szállítottak. Az országos betegápolási alap terhére 153 szegényszorsu beteg részesült orvosi kezelésben. A közközház március havi betegforgalma a következő volt: felvettek 390 beteget, az elbocsátottak száma pedig 394. Ugyanott meghalt 6 helybeli és 15 idegen. A városi menedékházban 37 férfi és 18 nő, az árvaházban pedig 26 gyermek volt ellátásban. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 16 gőz és 8 formalin fertőtlenítéssel egybekapcsolt lakástisztítást végeztek. Az élelmiszerek piszát több ízben feldülvizsgálták s az ott tapasztalt kisebb rendeltenségekről az orvosi hivatal jelentést tett a város egészségügyi hatóságának.

— Nagybecskerek sorrendje a városok között.

Egy legutóbb készült statisztika a most megejtett népszámlálók adatai alapján bemutatja a városok sorrendjét lakosságuk száma szerint. Első helyen természetesen Budapest áll 833 452 lakossal s utána Szeged következik 122 489 lakossal. Nagybecskerek a sorrendben jó hátul van, mert a 44-ik s még Nagyikinda is megelőzi, mert a 38 ik helyen áll.

— Kitüntetett igazgató-tanító. Beodráról jelentik lapunknak: Az Országos Közművelődési Tanács Liska Ferenc áll. igazgató-tanítót a beodrai analfabéta-tanfolyam eredményes és sikeres tanításáért az első díjjal kitüntethetve (270) koronával tüntette ki. Fenti ösztöget a tanács egy kitüntető levél kíséretében küldte, melyben többek között közli, hogy az Országos Közművelődési Tanács a hozzá érkezett jelentésből meggyőződött arról, hogy Liska Ferenc valóban minden elismerésre méltó módon szolgálja hazai közoktatásunkat és az iskolán kívüli oktatás ügyét s hogy hivatásában igazi tanítója, nevelője, vezetője akar lenni a népnek. Továbbá azt írja a tanács, hogy az elért szép eredmény, de különösen az a minden dicsőre és elismerésre méltó szeretet és buzgóság, amivel munkáját végezte, arra indította a tanácsot, hogy a fenti összeggel fáradozását honorálja, bár tudatában van annak, hogy ezen kitüntetést összeggel fáradozását megközelítőleg sem lehet megfizetni. Végezetül kéri a tanács Liska Ferenc igazgató-tanítót, hogy haladasi, de különösen tanulmányi naplóját, amelyet oly sokold lu tapasztalattal és szakértelemmel szerkesztett, engedje át a tanácsnak az évi jelentésben leendő feldolgozás végett.

— A megszökött rab. Lapunk tegnapi számában részletes tudósítást közöltünk arról a szenzációs rabszökről, mely szombaton délután történt a nagybecskereki kir. ügyészség fogházából. A megszökött rabról, Uzurov Szvetozárról azóta sem a kir. ügyészségen, sem a csendőrségen közelebbi hírt nem tudnak, dacára annak, hogy az egész környék csendőrségét nyomban a szökés után alarmozták. A legutolsó hír, amelyet Uzurovról halottak, az, hogy vasárnap hajnalban a szomszédos Felsőmuzslya község határában járt, ahol egy molnártól kenyeret kért és kapott is. A vakmerő rabzökevénynek azóta teljesen

nyoma veszett. A csendőrség persze most mindenfelé lázasan kutat utána, ma délig azonban ez a lázas kutatás még mindig eredménytelen.

Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: *élet-, tűz-, szállítvány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat*. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és vízöntőbiztosító r. t., baleset és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikasztás elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesebb tenyésztések biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság számára. A nagybecskereki főigénylőség. Steinitzer Géza.

Színház, művészet.

* **Sárga liliom.** Biró Lajos a tehetséges novellista a „Szolgák országa” címmel írt egy regényt, majd pedig a regényből „Sárga liliom” címmel drámát csinált. A regénynek és a drámának a témája ugyanaz, csupán a befejezésük különbözik némileg. A regényben Sándor főherceget az orvos megöli, míg a darabban csak megsebesíti. A regényben az orvos huga nyilvános házba jut s az orvos hihetetlen kalandok közepette elbujdosik, míg a drámában a leány morganatikus házasságra lép a herceggel, az orvos pedig félre vonul. Ugy a drámában, mint a regényben Biró azt akarja bizonyítani, hogy Magyarország a szolgák országa, ahol pénzért, állásért, kitüntetésért az emberek a legaljasabb szolgálatokra kaphatók. Hát ezzel a tétellel lehet foglalkozni s igazságát sok tekintetben bizonyítani is. De nemcsak speciálisan Magyarországra, hanem minden országra nézve. Azonban ahogy ezt Biró bizonyítani igyekszik, az együgyű mese, pózoló hazugság s a hihetetlen képtelenségek sorozata, tetézve a drámairói képesség teljes hiányával. Már az első felvonás beállítása, egy zárdából hazaérkezett leánynak a részeg duhaj tiszték közé való fölvonulása, egy holdvilágos szerelmi idill bekezdése a füstös éjjeli kávéház bűzébe, oly képtelen együgyűség, hogy csak bosszankodni lehet rajta. És azután hallotta valaha azt a szerző és el lehet egyáltalán képzelni, hogy lehetséges Magyarországon egy jó társadalmi állású férfi házat gaz szerelmi erőszakért ostromzár alá venni, egy egész város lakosságát kerítőnek megnyerni? Valóban nem tudja az ember mit bámuljon: az író teljes tudatlanságát, vagy a színházat, amely ilyen bárgyúságot színre hoz, vagy a közönséget, amely ezt beveszi? És mindezt a sok hihetlenséget sulyosítja a darab laza drámai szerkezete, a technikai tájékozatlanság, az unalmas farszto jelenetek sorozata. Ami közönségünk izlése úgy látszik még nem romlott meg egészen, mert fagyosan és jó részben bosszankodva nézte a darabot s ha itt-ott a naivabbak tapsoltak, az inkább egyik másik szereplőnek szólt. Az előadás a maga egészében gyöngye, vontatott, zavaros volt, de Báródi Katónak voltak sikerült jelenetei, Szomor Miklós is hatással és izlésesen játszotta meg szerepét s Gózon Béla nagyhercege is nagyjában elfogadható volt, de mindegyikük közködött szerepének a lehetetlenségével s így igyekezettük viszáznak tetszett. Az előadást meglehetősen szép számú közönség szenvedte végig, de nem csodálkoztunk volna, ha ezuttal már a darab derekán megkezdődött volna a szokásos korai kivonulás a színházból.

* **Bihari Ákos Pancsován.** Bihari Ákos, akinek kiváló szavaló művészetét vasárnap élvezte a nagybecskereki közönség, a pancsovai társaság meghívására, innen Pancsovára ment s ott a társaságban tart szavaló estélyt.

* **Uj színházgató.** Az északmagyarországi színházgató megüresedett színházaira tizenkét pályázat érkezett be. A négy város színházi bizottsága szombaton döntött a beérkezett pályázatok fölött és a színházgató egyhangulag Márffy Károly dr.-nak, a pozsonyi és győri színház volt

kiváló főrendezőjének adta ki három esztendőre, aki már a dékvidéki kerület pályázatánál is komolyan számba jött.

„PIPUL”-pasztilla

sósorszesz kivonat.

Legelőszóbb és legjobb házi szer minden reumatikus fájdalmaknál.

5-ször olcsóbb a kész sósorszeszénél, mert 1 „Pipul”-pasztilla ára 12 fill., 1 1/2 deci tiszta spirítusz ára 30 „ 1/2 deci víz ára 42 fill. tehát 2 deci otthon készített sósorszesz ára 2 korona, míg ugyanannyi kész sósorszesz ára 2 korona.

Gyártja: **Nikolits-gyógyszertár**
Nagybecskerek, Gabona-tér.
Törvényileg védve. — Ára 12 fillér. — Telefon 161

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése. — A husvétii szünet. — Az új indennitás. — A belügyi költségvetés.

Budapest, április 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A belügyi tárca vitája vége felé közeledik ugyan, de mivel a többi tárca vitája feltétlenül belenyulik a májusba, a négy hónapos indennitás pedig április végén lejár, a kormány már a mai ülésen beterjesztette az újabb felhatalmazási javaslatot két hónapra. A mai ülésen egyben megállapították a husvétii vakációt s azután folytatták a belügyi tárca vitáját.

Az ülésen Berzeviczy Albert elnököt, aki előterjesztései során

a képviselőház husvétii szünetére nézve tett javaslatot. Az elnök azt javasolja, hogy a képviselőház április 9-ikétől 24-ig ne tartson ülést, amihez a ház természetesen hozzájárul. Az április 26-iki ülésen kisorsolják az összeférhetlenségi bizottság tagjait.

Nadányi Gyula sürgős interpellációt jegyez be egy román iskolában elkövetett magyar abécés könyvről.

Lukács László pénzügyminiszter

a két hónapi indennitásról szóló törvényjavaslatot terjeszti be. A javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasítják. A belügyi tárca vitájának folytatása előtt

a szabadalmak és találmányok, valamint a védjegyeknek kiállításokon való ideiglenes oltalmáról szóló törvényjavaslatot tárgyalják le, amelyet a Ház Mocsári Sándor előadásában minden vita nélkül elfogadott.

Ezután folytatták

a belügyi tárca költségvetésének a tárgyalását.

Kun Béla Justh-párti szóal fel elsőnek s a javaslat ellen beszél.

Lukács György munkapárti a gyermekvédelem, a közegészségügy, a szanatóriumok érdekében beszél s a javaslatot elfogadja.

Kovácsi Kálmán Kossuth-párti a költségvetés ellen beszél.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, április 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma este, vagy holnap reggel Bécsbe utazik, hogy az osztrák kormányval a véderőreform ügyében tárgyaljon.

Az új indennitási javaslat.

Budapest, április 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A pénzügyminiszter által a képviselőház ülésén beterjesztett új indennitási javaslatoktól, amennyiben egy külön intézkedést tartalmaz. A pénzügyminiszter ugyanis egy szakaszt illesztett be a javaslatba, amely az ingatlan értékének a házbéradó alapján való megbecsülésére új alapot állapít meg. Ami az indennitás

tárgyalását illeti, ellenzéki körökben úgy nyilatkoznak, hogy a javaslat tárgyalása elé nem gördítenek nehézségeket.

Az osztrák miniszterelnök állapota.

Budapest, április 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Bienerth báró osztrák miniszterelnök állapota annyira javult, hogy holnap már valószínűleg felkelhet.

Az albán lázadás.

Budapest, április 4. (A „Torontál” ered. távirata.) Újabb szaloniki-i jelentések szerint az albánok lázadása egyre veszedelmesebben terjed. A felkelők folytonos csatát vívnak a török katonasággal s a katonaság nem bír a felkelőkkel. Tegnap újabb csapatokat küldtek a törökök Albániába

Közgazdaság.

□ **A Triesti Általános Biztosító Társulat** (Assicurazioni Generali) f. évi március hó 18-án tartott 79-ik közgyűlésén terjesztették be az 1910. évi mérlegét. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1910. december 31-én érvényben volt *életbiztosítási tőkeösszegek* 1 106,056 556 kor. és 66 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 48 345,893 korona és 37 fillerre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 23 140 354 kor. 72 fillérrel 327,285,232 korona 15 fillerre emelkedett. Az életbiztosítottak osztályalakja 6 348,761 korona 59 fillért tesz ki. A tüzbiztosítási ágban, beleértve a tükörüveg biztosítást, a díjbevétel 17,126,548,785 korona biztosítási összeg után 29,243,814 korona 26 fillér volt, miből 10,304,691 korona 19 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 18 939,123 korona 07 fillerre rugott és ez összegből 13,669,865 kor. 05 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitették át. A jövő években esedékesé váló díjkötelezvények összege 137,113 154 kor. 31 fill. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel 1 331,117 korona 55 fillerre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel 713,530 kor. 19 fillért tett ki. A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitett 4 562,716 kor. 13 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 2,124,936 kor. 18 fillerre rugott. Kárakért a társaság 1910-ben 40,729 844 korona 11 fillért és alapítása óta 1,018,074,811 kor. 43 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 201,616,256 kor. 21 fill. esik. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 26 304,585 korona 84 fillerre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 6,300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamigadozására alakított tartalék, mely az idei áttalással együtt 17,977,207 kor. 12 fillerre rug, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az idei áttalással 1,867,378 kor. 72 fillért tesz ki. Részvényenként 700 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei áttalások folytán 366 829,741 korona 68 fillérről 392,746,965 korona 47 fillerre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 84,633 138 kor. 94 fill. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 32,702,122 kor. 48 fill. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 4,350,786 kor. 18 fill. 4. Értékpapírok 255,330 660 kor. 59 fill. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 9,318,772 kor. 15 fill. 6. Tárca váltók 601,700 kor. 78 fill. 7. Kézpénz és az intézet követelési a hitelezők követeléseinek levonásával 5,809,784 kor. 35 fill. Összesen 392,746,965 kor. 47 fillér. Ezen értékekből 80 millió korona magyar értékekre esik. Ezen alkalommal arra utalunk, hogy az Assicurazioni Generali legújabb leányintézete, a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság Budapestén a kezességi és óvadék-, valamint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikasztás elleni biztosítást, nemkülönben a versenylovak, teliverek és más értékesebb tenyésztések biztosítását vezette be mint új ágazatokat hazánkban.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK A

„TORONTAL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

Tőzsde.

Budapest, április 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	23.30—
Buza (májusra)	21.52—
Zab (áprilisra)	17.16—
Tengeri (májusra)	11.26—

Narancs vérvörös catániai legeslegjobb minőségű, öt kilós postakosárral 3, eredeti kosárral 100 darabbal 5.20, eredeti ládával 180, avagy 150 darabbal 7— korona, eredeti ládával 360 avagy 300 darabbal 12 kor.-ért. — **Muskát narancs** vépiros primissimó minőségű, szép nagyok, eredeti ládával 100, avagy 80 drbbal 8 korona, eredeti ládával 200, avagy 180 darabbal 12.50 kor. — **Sárga faj narancs** mézédés messinai öt kilós postakosárral 2.80, eredeti ládával 180, avagy 150 darabbal 5.25 kor., eredeti ládával 300, avagy 200 darabbal 10 korona. — **Óltrom** elsőrendű, öt kilós postakosárral 2.40, eredeti ládával 180 darabbal 5, eredeti 360, avagy 300 drbbal 9 korona. — **Karfiól** csodaszép fehér, öt kilós postakosárral 2.50, 10 kilós kosárral 3.60, eredeti kosárral 18 drbbal 4 korona. — **Lencum osemegőftige** kiváló finom minőségű, 1 kilós dobozzal 1 koronáért, **Malagaszőlő** kiváló szép 2.40. **Calafat datolya** 1.20, **Berber francia datolya** 2.40, **Mogyoróból** 1.70, **Francia héjas mandula** kilonként 2.20 kor.-ért szállítja utánvétellel, bérmentetlenül az **Agrumen** déligyümölcs nagykereskedés Budapesten, Szarka utca 7. Tessék előnyárjegyzéket kérni korai friss ízlelékekről és déligyümölcsökről. (210—31.24)

Szerbittebén

egy jóforgalmu

korcsmabolt

és

szikvizgyár

egy ujonnan épült jó házzal együtt, vezetőség hiánya miatt szabad **eladó.** Érdeklézből **eladó.** lődök

bővebb felvilágosítást kapnak Nagy Lászlónál, Nagybecskerek Écskai-u. 25
378—10.5

Egy utazó

és egy kereskedelmit végzett

irodai gyakornok

kerestetik.

Írásbeli ajánlatok intézendők

Csusner Jánoshoz

„Első magyar mehanikai hálógyár”

Nagybecskerek

2537. sz. 1911. A törökbecsei járás főszolgabirájától.

Hirdetmény.

Az adóügyekben jártas ideiglenes munkaerő talál alkalmazást körülbelül 4 hónapra Beodra községben 4 korona napidij mellett.

Ajánlatok hozzám intézendők.

Az állás a z o n n a l elfoglalandó.

Törökbecse, 1911. évi március hó 31.

Dr. Weliacha Károly,

tb. főszolgabíró.

383—3.3

Irodistanő

azonnali belépésre kerestetik

Braun Ármin cégnél

NAGYBECSKEREK.

393—3.1

Bolthelyiség

bérbevehető a nagybecskereki állami elemi iskola épületében a Bonnáz-utcára eső részben

1911. évi május 1-től.

Bővebbet: MAYER REZSŐ,

állami elemi iskolai gondnoknál,
Zápolya-utca 1. sz. a.

381—3.2

2537. sz. 1911. A törökbecsei járás főszolgabirájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásához tartozó Beodra községben megüresedett **segédjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ban előírt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám 1911. évi **április 30-ig** nyujtsák be. A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni.

A segédjegyző javadalmazása: a községtől 1000 korona évi fizetés.

Törökbecse, 1911. évi március hó 31.

Dr. Weliacha Károly,

tb. főszolgabíró.

387—3.3

TORONTÁLI CIPŐGYÁR

NAGYBECSKEREK.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Benó Testvérek ezelőtt **Kokits A. F.**
divat-, rövid- játék- és cipőkereskedés Nagybecskerek.

Torontáli cipőkben nagy választék.

Labdák, parfümök, harisnyák, Ingek, női ruhadiszek, ibolyák és más kalapvirágok, kötött átmeneti kabátok leánykáknak és felnőtteknek.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és pontosan elintézzünk. — Meg nem felelő áruk szívesen visszavétnék.

Külön cipőosztály:

Női R chevro félcipő	K. 6.70
Női R chevro magas fűzős	K. 7.80
Férfi erős strapa cipő	K. 7.50
Férfi R chevro és R box magas	K. 9.—
Tornacipők fluknak	K. 3.—

Barna cipőkben szép választék.

Telefon 201.

Telefon 201.

6—87.76

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.